

**UCHWAŁA NR L/612/17  
RADY MIEJSKIEJ WAŁBRZYCHA**

z dnia 30 listopada 2017 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla  
Miasta Wałbrzycha na 2018 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2017 poz. 1875 z późn.zm.), art. 4<sup>1</sup> ust. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487, z późn.zm)., uchwala się, co następuje:

**§ 1.** Przyjmuje się Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2018 r. stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

**§ 2.** Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Wałbrzycha.

**§ 3.** Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018 r. i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu.

Przewodnicząca Rady Miejskiej  
Wałbrzycha

**Maria Anna Romańska**



**Program  
Profilaktyki i Rozwiązywania  
Problemów Alkoholowych  
dla Miasta  
Wałbrzycha na 2018 rok**

Wałbrzych, październik 2017 r.

**Obowiązek uchwalenia niniejszego Programu wynika z art. 4<sup>1</sup> Ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.**

**Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:**

- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz.487, z późn.zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390 z późn.zm.),
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2017 r, poz. 783, z późn.zm.),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2017 r. poz.1769, z późn.zm.),
- ustawę z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2016 poz. 1828, z późn.zm),
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ( Dz.U. z 2017 r. poz. 697, z późn.zm),
- ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie ( Dz. U. z 2016 r, poz. 1817 z późn.zm.).

**Program jest spójny z:**

- Narodowym Programem Zdrowia na lata 2016 – 2020,
- Dolnośląskim Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień na lata 2017 - 2020,
- Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016 - 2020,

Analiza problemów społecznych na terenie Wałbrzycha została szczegółowo opisana w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Wałbrzycha na lata 2016-2018.

## Wstęp

Problem uzależnienia od alkoholu, przy całej swej złożoności i powodowanej destrukcji jest obecnie jednym z najważniejszych, najbardziej newralgicznych zagadnień społecznych. Według oficjalnych danych Ministerstwa Zdrowia, w Polsce uzależnione od alkoholu jest około 2% populacji (między 600.000 – 700.000 osób), do tego aż 12% Polaków spożywa alkohol w sposób niebezpieczny, mogący również grozić przyszłym uzależnieniem. Liczby te z całą pewnością mogą budzić niepokój a wziąć pod uwagę należy także, prawdopodobnie również bardzo znaczący procent przypadków nie zarejestrowanych przez statystki – osoby z różnych względów nie zgłaszające się po pomoc i przez to nieobecne w oficjalnych zestawieniach.

Problem choroby alkoholowej generuje ogromną ilość konsekwencji zdrowotnych i w porę niepowstrzymany prowadzi do długotrwałych uszkodzeń a nawet śmierci; z powodu chorób będących bezpośrednim następstwem nadużywania alkoholu rocznie w naszym kraju umiera ponad 10.000 osób (dane Ministerstwa Zdrowia, 2015r.). Głównymi powikłaniami zdrowotnymi wywołanymi nadużywaniem alkoholu są dolegliwości takie jak marskość wątroby, stany ostrego zatrucia czy też trwałe zmiany w strukturze mózgu prowadzące w konsekwencji do groźnych zaburzeń psychicznych.

Obok kwestii medycznych, równie ważnym obszarem zaburzonym przez chorobę alkoholową jest obszar funkcjonowania społecznej osoby uzależnionej. Skupiając się na zaspokajaniu swojej dysfunkcyjnej potrzeby, osoby te stopniowo wycofują się z życia rodzinnego oraz zawodowego, szybko i konsekwentnie obierając za główny priorytet życiowy utrzymywanie dostępu do przedmiotu swojego uzależnienia. Pogłębiając w ten sposób autodestrukcja często generuje dalsze szkody: narastające zadłużenie, problemy mieszkaniowe, rozkład więzi rodzinnych czy też konflikty z prawem. W wielu z tego typu przypadków osoba uzależniona, niejako biernie obserwując narastającą liczbę problemów buduje w sobie poczucie braku nadziei na jakkolwiek pozytywną zmianę sytuacji, co jeszcze silniej popycha ją ku dysfunkcyjnym sposobom radzenia sobie ze stresem i zamyka w ten sposób błędne koło katastrofy sprowadzanej na własne życie.

Opisana powyżej skala i wielowymiarowość zjawiska obrazuje nam sytuację jedynie samych osób uzależnionych, bezsprzecznie jednak trzeba pamiętać o ich otoczeniu - alkoholizm jako choroba nie dotyka jedynie pojedynczych jednostek lecz powoduje też mnogość zaburzeń w ich najbliższym otoczeniu, głównie rodzinnym. Powiązane z uzależnieniem, coraz liczniej rozpoznawane zjawiska takie jak współuzależnienie czy schematy funkcjonowania Dorosłych Dzieci Alkoholików stanowią poważne obszary do dalszej pracy, często długotrwałe (także w późniejszym, dorosłym życiu) utrudniające życie

osób mieszkających pod jednym dachem z osobą nadużywającą alkoholu. Niezmiernie ważnym, niemożliwym do pominięcia zjawiskiem silnie skorelowanym z funkcjonowaniem wielu osób uzależnionych jest zjawisko przemocy domowej, która często staje się podstawą do zabezpieczenia małoletnich w odpowiednich placówkach a w przypadku rodziców może skutkować ograniczeniem lub całkowitym odebraniem praw rodzicielskich.

Warto w tym miejscu nadmienić, iż choroba alkoholowa nie jest przypisana jednej, konkretnej grupie społecznej, nie zależy od stanu majątkowego, pozycji zawodowej, płci czy wieku. Wbrew powszechnie funkcjonującemu stereotypowi osoby uzależnionej jako osoby zaniedbanej i pochodzącej z tzw. nizin społecznych, uzależnienie może funkcjonować z powodzeniem również w środowiskach rodzinnych, które z zewnątrz sprawiają wrażenie szczęśliwych i spełnionych. Jednym z najważniejszych elementów edukacji dotyczącej przeciwdziałaniu uzależnieniom, jest przełamywanie tego typu stereotypu, również dotyczącego charakteru picia, które u osób uzależnionych, zwłaszcza w początkowych fazach choroby, niekoniecznie ma charakter picia ciągłego i codziennego.

Wykazane powyżej przykłady obszarów zaburzanych przez uzależnienie od alkoholu oraz niewątpliwie duża skala tego zjawiska ukazuje ogromną potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych dotyczących tego zagadnienia. Profilaktyka dotycząca tak ważnych i groźnych zagadnień z całą pewnością powinna mieć charakter kompleksowy, począwszy od działań edukacyjnych proponowanych najmłodszym jak i kierowanych do reszty środowiska rodzinnego (zwł. małżonkowie, rodzice). Działania tego typu: kampanie medialne, wykłady, zajęcia profilaktyczne, konkursy, niosą ogromną wartość w uwrażliwianiu na zagrożenia związane z uzależnieniami oraz motywują do podjęcia działań w kontakcie z już istniejącym problemem. Kolejnym krokiem w zmaganiach ze zjawiskiem uzależnienia jest dostarczenie odpowiedniej pomocy osobom borykającym się z tą chorobą, w formach takich jak organizacja grup edukacyjno-motywacyjnych podtrzymujących pozostawanie w trzeźwości czy szeroka oferta pomocowa Punktów Konsultacyjnych.

W związku z powyższą charakterystyką zjawiska, nie tylko za wskazane lecz wręcz niezbędne, należy uznać prowadzenie kompleksowo zaplanowanych działań profilaktycznych, prowadzonych przez kompetentną, wykwalifikowaną kadrę oraz skupionych na jak największej liczbie odbiorców reprezentujących różnorodne obszary tak złożonego problemu jakim jest uzależnienie.

## Zasoby instytucjonalne

Na terenie miasta nie ma placówki leczenia odwykowego o charakterze stacjonarnym. Najbliższą placówką jest:

- SP ZOZ Zakład Lecznictwa Odwykowego w Czarnym Borze

Osoby uzależnione od alkoholu mogą podjąć leczenie w systemie ambulatoryjnym w:

- Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej – Poradni Zdrowia Psychicznego i Terapii Uzależnień „ANIMA” przy ul. Broniewskiego 83-85

Placówki świadczące pomoc dla osób z rozpoznaniem zaburzeń spowodowanych używaniem środków psychoaktywnych:

- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Zdrowia Psychicznego przy ul. Batorego 4
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Poradnia Psychiatryczno – Psychologiczna „COGITO” przy ul. Blankowej 50c
- Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Centrum Pomocy Psychiatryczno – Psychologicznej „PERSONA” przy ul. Szmidta 15
- Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci i Młodzieży przy Specjalistycznym Szpitalu Zespolonym im. A. Sokołowskiego, ul. Batorego 4
- Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, ul. Matejki 7

Grupy samopomocowe działające na rzecz pomocy osobom uzależnionym:

- „NOVA” Szczawno-Zdrój, ul. Sienkiewicza 40
- „1- SZY KROK” Stary Zdrój - Integracyjny Dom dla Bezdomnych ul. Pocztowa 22
- „PŁOMIEŃ NADZIEI” Biały Kamień, ul. Andersa 145
- „EMANUEL” Śródmieście, ul. Chrobrego 1
- „NADZIEJA” Śródmieście, ul. Niepodległości 24
- „PORANEK” Śródmieście, ul. Niepodległości 24

Zadania z zakresu profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i zapobiegania negatywnym skutkom uzależnień na terenie Wałbrzycha realizowane są przez:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w szczególności:
  - ✓ Dział Profilaktyki:
    - Centrum Integracji Rodziny przy ul. Grota Roweckiego 3
    - Centrum Aktywności Lokalnej przy ul. Mickiewicza 26
  - ✓ Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, ul. Beethovena 1-2
  - ✓ Zespół Placówek Wsparcia Dziennego
- Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia, ul. Ogrodowa 2a
- Biuro Zdrowia i Spraw Społecznych, Pl. Magistracki 1

- Komendę Miejską Policji, przy ul. Mazowieckiej 2
- Straż Miejską, ul. Matejki 1
- Sąd Rejonowy, ul. Słowackiego 10
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, ul. Beethovena 1-2
- Placówki opiekuńczo-wychowawcze
- Organizacje pozarządowe

**Kierunki działań przyjęte w Programie odpowiadające art. 4<sup>1</sup> ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:**

1. Podnoszenie świadomości społecznej z zakresie szkód związanych z nadużywaniem alkoholu i używaniem innych substancji psychoaktywnych.
2. Wspieranie działań promujących zdrowy i trzeźwy styl życia, bez alkoholu i narkotyków.
3. Kontynuowanie działań profilaktycznych kierowanych do dzieci i młodzieży, dostosowanych do ich potrzeb i oczekiwań z uwzględnieniem zagadnień dotyczących zapobiegania agresji i przemocy rówieśniczej i domowej.
4. Wzmacnianie kompetencji opiekuńczo – wychowawczej rodziców.
5. Podnoszenie kompetencji pracowników służb i instytucji w kierunku przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych.
7. Kontynuowanie działań na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu poprzez prowadzenie zajęć integracji zawodowej i społecznej.

**Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Wałbrzycha oraz prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych.**

**Cele szczegółowe (działania):**

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć

sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13<sup>1</sup> i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi.

Cele opisane w programie, w oparciu o zasadę SMART, są skonkretyzowane, mierzalne, osiągalne, istotne i określone w czasie. Odnoszą się do celów strategicznych i operacyjnych Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla miasta Wałbrzycha na lata 2016 – 2020, a mianowicie do:

- Celu strategicznego nr 1: Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem
- Celu strategicznego nr 2: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

Cele operacyjne Narodowego Programu Zdrowia (NPZ) skupiają się na przeciwdziałaniu najważniejszym czynnikom wpływającym na zdrowie. Każdy z celów może zostać osiągnięty dzięki realizacji zadań wymienionych w NPZ. Pomogą one poprawić stan zdrowia i jakość życia zarówno całego społeczeństwa jak i szczególnie zagrożonych grup. Różne rodzaje uzależnień mają ze sobą bardzo wiele wspólnego. Bez względu na to, czy mówimy np. o uzależnieniu od alkoholu, narkotyków czy papierosów, spotykamy się z takim samym lub podobnym przebiegiem, czynnikami ryzyka oraz czynnikami chroniącymi.

Cel operacyjny 2 NPZ: Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi, odnosi się do celów i zadań ujętych w Programie.

Kierunki działań określone w Narodowym Programie Zdrowia są ściśle związane z realizacją zadań wyszczególnionych w Programie, mianowicie:

1. Edukacja zdrowotna:
  - prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia
  - prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież;
  - upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym;



- upowszechnianie wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży;
2. Szkolenie kadr:
- podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
  - rozwijanie systemu kształcenia, doskonalenia zawodowego i odpowiedzialności zawodowej specjalistów psychoterapii uzależnień i instruktorów terapii uzależnień;
  - podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym;
  - szkolenia profesjonalistów na temat FAS;
3. Zadania regulacyjne i zapewnianie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym:
- zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych;
  - kontrola i monitorowanie prawidłowości wydatkowania środków finansowych na realizację zadań określonych w ustawie. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
4. Profilaktyka uniwersalna:
- poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego, w tym programów profilaktyki uniwersalnej, które biorą pod uwagę wspólne czynniki ryzyka problemów alkoholowych i innych zachowań ryzykownych i czynniki chroniące, wspierające prawidłowy rozwój;
  - prowadzenie i upowszechnienie programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych, w tym w szczególności w miejscu nauki lub pracy;
  - poszerzenie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży;
  - wdrażanie w podstawowej opiece zdrowotnej procedury wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji wobec pacjentów spożywających alkohol ryzykownie i szkodliwie.

5. Profilaktyka selektywna:

- poszerzanie i udoskonalanie oferty, upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców;
- poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

6. Profilaktyka wskazująca:

- poszerzanie i udoskonalanie oferty upowszechnianie i wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki wskazującej;
- udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się;

7. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa:

- zwiększanie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu;
- zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia;
- wspieranie działalności środowisk abstynenckich;
- zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym;
- zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym;
- podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie;

I. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Prowadzenie Punktów Konsultacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin	Punkt Konsultacyjny dla osób z problemem alkoholowym (poradnictwo indywidualne) MOPS-DP, Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR,	Mieszkańcy Wałbrzycha – osoby zagrożone i/lub uzależnione od alkoholu	-Liczba osób, -liczba udzielonych porad
2	Prowadzenie specjalistycznej terapii i poradnictwa – wsparcie placówek uzależnienia od alkoholu. Finansowanie podstawowego programu terapeutycznego dla osób uzależnionych i ich rodzin - BZiSS	Grupa motywacyjna dla osób z problemem alkoholowym MOPS-DP	Mieszkańcy Wałbrzycha – osoby zagrożone i/luz uzależnione od alkoholu	-Liczba osób uczestniczących, -liczba spotkań grupy
		Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych MOPS-DP, , Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR	Mieszkańcy Wałbrzycha – rodziny osób uzależnionych od alkoholu	-Liczba osób uczestniczących, -liczba spotkań grupy
		Terapia grupowa dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA,	Osoby uzależnione od alkoholu	-Liczba osób biorących udział w terapii -Liczba osób, które ukończyły terapię
		Terapia indywidualna dla osób uzależnionych od alkoholu PZP ANIMA,	Osoby uzależnione od alkoholu	-Liczba osób biorących udział w terapii -liczba osób, które ukończyły terapię
		Terapia dla osób współuzależnionych PZP ANIMA	Rodziny osób uzależnionych od alkoholu	-Liczba osób biorących udział w terapii -liczba osób, które ukończyły terapię
		Grupa dla osób które zakończyły terapię Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR	Osoby uzależnione od alkoholu	-Liczba osób biorących udział w spotkaniach
		Grupy samopomocowe działające na rzecz pomocy osobom uzależnionym Kluby abstynenckie i	Osoby uzależnione od alkoholu	Liczba prowadzonych grup

		stowarzyszenia		
3	Kształcenie pracowników placówek i przedstawicieli instytucji – podnoszenie poziomu kompetencji kadry zajmującej się problemem alkoholowym	Szkolenie z zakresu pracy z trudnym klientem z problemem alkoholowym MOPS-DP	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, wychowawcy ZPWD, koordynatorzy pieczy zastępczej, kuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia	Liczba osób biorących udział w szkoleniu
		Szkolenie z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i zachowań ryzykownych, „Cięża bez alkoholu”, FAS MOPS-DP	Pracownicy socjalni, asystenci rodziny, wychowawcy ZPWD, koordynatorzy pieczy zastępczej, kuratorzy, przedstawiciele służby zdrowia	Liczba osób biorących udział w szkoleniu
		Uczestnictwo w szkoleniach i konferencjach podnoszących kompetencje kadry zajmującej się rozwiązywaniem problemów alkoholowych	Instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe	Liczba szkoleń, konferencji
		Cykliczne spotkania, warsztaty edukacyjno – informacyjne dla przedstawicieli instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy Organizacja spotkań po stronie MOPS-DP	Średnio raz na kwartał	Liczba spotkań
4	Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	Wspieranie ruchów trzeźwościowych, pomocowych, instytucji i osób fizycznych w działalności służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kluby abstynenckie, grupy samopomocowe, NGO itp	-Liczba zadań podjętych przez organizacje z uwzględnieniem liczby osób biorących udział w tych zadaniach, - sprawozdania z

		BZISS UM		realizacji zadań wyłonionych w trybie konkursowym
5	Wspieranie zatrudnienia socjalnego	Organizowanie i finansowanie Klubu Integracji Społecznej w celu przeciwdziałania wykluczeniu zawodowemu i marginalizacji	Osoby długotrwale bezrobotne, uzależnione od środków psychoaktywnych, bezdomne, chore psychicznie, niepełnosprawne itp.	-Liczba osób, -liczba edycji KIS
6	Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	-Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osoby, która w związku z nadużywaniem alkoholu powoduje rozpad życia rodzinnego, demoralizację nieletnich, uchyla się od pracy, czy systematycznie zakłóca spokój lub porządek publiczny -Prowadzenie lokalnej polityki wobec problemów alkoholowych poprzez aktywny udział w tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych dotyczących tego zagadnienia	Osoby uzależnione od alkoholu	-Sprawozdanie z działalności MKRPA: -Liczba skierowanych osób do MKRPA, -liczba wysłanych wezwań, -liczba osób skierowanych na terapię do PZPiTU , -liczba osób skierowanych do terapeuty, -liczba osób skierowanych na badania lekarskie, -liczba wniosków sporządzonych do SR, liczba rozmów przeprowadzonych z członkami rodzin, -liczba wniosków w sprawie zezwoleń, liczba wniosków dot. punktów sprzedaży z przeznaczeniem do spożycia poza miejscem sprzedaży i w miejscu sprzedaży itd.

II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym	Prowadzenie i finansowanie Zespołu Placówki Wsparcia Dziennego, w której prowadzona jest praca m.in. z dziećmi z rodzin z problemem alkoholowym ZPWD, BZiSS	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży korzystających z ZPWD
		Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych BZiSS UM	Dzieci i młodzież	Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w obozach
		Finansowanie zatrudnienia pracowników merytorycznych w placówkach pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym BZiSS UM		Liczba zatrudnionych osób w placówkach pomocy dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym
		Podejmowanie działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym tj. wspieranie integracji rodziny i panujących w niej więzi emocjonalnych dzięki zaangażowaniu całych rodzin w życie placówek, organizowanie spotkań okolicznościowych, wycieczek, wspólnych zajęć i warsztatów dla dzieci i ich rodziców ZPWD, DWR, BZiSS UM	Dzieci, młodzież i ich rodzice	Liczba dzieci i młodzieży, liczba działań
		Wspieranie i koordynowanie pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. pomocy dziecku i rodzinie z problemem alkoholowym	Dzieci i młodzież i ich rodziny	Liczba spotkań zespołów interdyscyplinarnych ds. pomocy dziecku i rodzinie

		MOPS-DP, DWR, ZPWD, ZPS, BZISS UM		
2	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Realizacja zadań Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy dla miasta Wałbrzycha na lata 2016 – 2020 Realizatorzy wpisani w program	Mieszkańcy Wałbrzycha	Sprawozdanie z Programu
		Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz obowiązujących procedur i rozwiązań prawnych, zasad pracy interdyscyplinarnej i kontaktu z osobą doznającą i stosującą przemoc MOPS – DP, ZI	Przedstawiciele instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych	-Liczba spotkań, -liczba szkoleń, warsztatów, -liczba odbiorców
		Podejmowanie współpracy poprzez spotkania robocze i edukacyjne na rzecz wypracowania lokalnej strategii działań w obszarze ochrony rodzin przed przemocą MOPS- DP, DWR, ZPS, ZPWD, Policja, SOW, organizacje pozarządowe itp.	Mieszkańcy Wałbrzycha	-Liczba spotkań, -liczba działań, -liczba odbiorców tych działań
		Wspieranie rodziców w podnoszeniu umiejętności rodzicielskich przygotowujących rodziców do wychowania dzieci bez stosowania przemocy i radzenia sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi MOPS-DP, PWD, SOW	Rodzice z problemem alkoholowym	-Liczba osób, -liczba działań, - liczba spotkań
		Prowadzenie i dofinansowanie Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia	Osoby korzystające ze wsparcia SOW	Liczba osób

		BZISS UM		
		Finasowanie miejsc pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie BZISS UM	Osoby korzystające ze wsparcia SOW	Liczba osób
		Prowadzenie edukacji społecznej dotyczącej zjawiska przemocy, rozpowszechnianie informacji na temat zjawiska przemocy i jej mechanizmów poprzez organizację Kampanii Biała Wstążka, Kampanii Ławkowej, programów edukacyjnych w szkołach: „ Nie daj się”, „ Zły dotyk”, „Przemoc boli” itp. MOPS-DP, Policja, Straż Miejska	Mieszkańcy Wałbrzycha	-Liczba zrealizowanych kampanii, -liczba przeprowadzonych programów edukacyjnych, -liczba odbiorców warsztatów
		Podjęcie działań w formie spotkań indywidualnych, warsztatów itp. wobec osób stosujących przemoc SOW, MOPS-DP,	Osoby stosujące przemoc	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach
		Podjęcie działań poprzez wspólne spotkania i edukowanie oraz wypracowywanie wspólnych procedur na rzecz usprawnienia współpracy z przedstawicielami wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania, które mogą kierować osoby stosujące przemoc do udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych SOW, kuratorzy, Policja, MOPS	Osoby stosujące przemoc	Liczba spotkań przedstawicieli instytucji pomocowych,



III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych				
Lp.	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Działania profilaktyczne podejmowane wobec dzieci i młodzieży	Prowadzenie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na terenie szkół, innych placówek oświatowych oraz placówek opiekuńczo – wychowawczych( m.in. rekomendowany program FreD goes net, Kampania przeciw pijanym kierowcom, Kampania Widzę, słyszę, reaguję, Cięża bez alkoholu, Alkohol szkodzi, uzależnienia behawioralne i inne środki psychoaktywne, Rodzina Miśków, zaburzenia odżywiania itd.) MOPS-DP, PWD, Poradnia Profilaktyczno – Konsultacyjna MONAR, organizacje pozarządowe, BZISS UM, BEiW UM	Dzieci i młodzież	-Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w programach profilaktycznych, -Liczba programów profilaktycznych,
		Prowadzenie działań edukacyjnych kierowanych do rodziców MOPS-DP, DWR (grupa dla rodziców), ZPWD, PPP	Rodzice	-Liczba osób korzystających z działań, -liczba działań, -liczba spotkań
2	Edukacja publiczna w zakresie problematyki alkoholowej	Podejmowanie działań kierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych oraz działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu poniżej 18 r.ż. MKRPA	Sprzedawcy alkoholu	-Liczba działań, -liczba kontroli
		Podejmowanie działań związanych z profilaktyką	Mieszkańcy Wałbrzycha	Liczba podjętych działań

		<p>problemów alkoholowych, w tym promowanie zachowań wolnych od nałogów, promocja zdrowego stylu życia:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- działania profilaktyki środowiskowej (m.in. konkursy, festyny, pikniki, imprezy plenerowe itp.)</li> </ul> <p>MOPS - DP</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- działalność UTW</li> </ul> <p>Instytucje samorządowe, organizacje pozarządowe</p>		
		<p>Upowszechnianie wiedzy i informacji na temat przeciwdziałania uzależnieniom i miejsc świadczących pomoc dla osób i rodzin z problemem alkoholowym</p> <p>MOPS-DP</p>	Mieszkańcy Wałbrzycha	<p>-Liczba emisji citylightów, ulotek, plakatów, broszur, informacji na stronie internetowej, -liczba działań profilaktyki środowiskowej</p>

IV. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 <sup>1</sup> i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi				
LP	Działanie	Sposób realizacji i realizator	Adresaci	Wskaźniki
1	Dokonywanie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, a w szczególności sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym	Działanie będzie realizowane na podstawie art. 13 <sup>1</sup> i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz procedury przeprowadzenia kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia zarówno w miejscach jak i poza miejscami sprzedaży w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych przez członków MKRPA	Sprzedawcy alkoholu	Liczba kontroli
2	Podejmowanie	Kontrola interwencyjna	Sprzedawcy	Liczba podjętych

	interwencji w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych	na podstawie informacji uzyskanych z różnych źródeł Policja	alkoholu	interwencji
--	--	--	----------	-------------

### **Przewidywane efekty programu:**

1. Wzrost kompetencji pracowników służb i instytucji w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
2. Dostępność miejsc i specjalistów dla osób z problemem uzależnień.
3. Wypracowanie wspólnych obszarów do pracy dla osób i instytucji pracujących w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
4. Aktywizacja i integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie zatrudnienia socjalnego.
5. Wzrost poziomu motywacji wśród osób zgłoszonych do MKRPA, z problemem uzależnień, do podjęcia leczenia odwykowego, utrzymania abstynencji i zdrowego stylu.
6. Przestrzeganie przepisów określonych w art. 13<sup>1</sup> i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, kierowanych do sprzedawców alkoholu.
7. Wzrost świadomości i wiedzy wśród sprzedawców napojów alkoholowych w związku z przestrzeganiem zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.
8. Zaciśnięcie więzi rodzinnych, integracja i aktywizacja całych rodzin.
9. Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy.
10. Zwiększenie świadomości i wiedzy na temat szkód związanych z uzależnieniem od środków psychoaktywnych i stosowania przemocy wśród uczniów, rodziców i nauczycieli.
11. Wzrost kompetencji rodzicielskich i wychowawczych.
12. Zwiększenie działalności profilaktyki środowiskowej przy jednoczesnym większym zaangażowaniu społeczności lokalnej i osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w działania profilaktyczne promujące zdrowy styl życia, wolny od nałogów i przemocy.

**Monitorowanie** realizacji Programu i koordynację zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2018 rok” prowadzi Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wałbrzychu oraz Biuro Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Wałbrzychu. Monitoring realizacji Programu prowadzony będzie poprzez sprawozdanie przedstawiane Radzie Miejskiej oraz sprawozdanie składane Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także na spotkaniu ewaluacyjnym przedstawicieli instytucji realizujących program profilaktyki w formie protokołu. Monitoring będzie także przebiegał poprzez składanie doraźnych informacji w trakcie roku dla potrzeb Rady Miejskiej.

### **Źródło i zasady finansowania programu.**

Źródłem finansowania zadań „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2018 rok” są środki własne budżetu gminy oraz pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Podział środków finansowych przeznaczonych na realizację zadań Programu jest zgodny z uchwałą budżetową na rok 2018. Środki gromadzone są w budżecie gminy w dziale 851-ochrona zdrowia. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane przez realizatorów Programu.

## **Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest finansowana ze środków przeznaczonych na realizację programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. W związku z rozszerzonym zakresem działań, propozycją jest zwiększenie wynagrodzenia członków Komisji w roku 2018 do kwoty 200 zł, za udział w posiedzeniu Komisji, przeprowadzony wywiad środowiskowy oraz kontrolę punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia o którym mowa wyżej stanowi protokół przeprowadzenia kontroli, lista obecności z poszczególnych posiedzeń członków Komisji i zaopiniowane wnioski.

## UZASADNIENIE

Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Miasta Wałbrzycha na 2018 r. określa zadania będące kontynuacją realizowanych w Wałbrzychu działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie nadużywaniu alkoholu oraz minimalizację szkód społecznych wynikających z używania alkoholu i narkotyków w sposób zorganizowany i kompleksowy.

Program został opracowany zgodnie z zadaniami wyznaczonymi w art. 4<sup>1</sup> ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Wałbrzych i dotyczy kształtowania polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenia warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu,
- prowadzenie działalności wychowawczej i informacyjnej, ograniczanie dostępności alkoholu,
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Program został pozytywnie zaopiniowany przez Miejską Komisję Problemów Alkoholowych, zgodnie z protokołem z dnia 27.10.2017 r.

W tym stanie rzeczy podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodnicząca Rady Miejskiej Wałbrzycha

**Maria Anna Romańska**